

Missilförsvar till varje pris?

Foto: United States Space Command
penrobotar och varit grundläggande för världens möjlighet att överleva i den sk terrorbalansens skugga. ABM-avtalet innehåller emellertid bestämmelser som hindrar USA från att testa och utveckla MD så som man vill, och genom denna ensidiga handling öppnade Bush vägen för betydligt mer avancerade MD-experiment fr o m 14 maj 2002 då AMB-avtalet löper ut. Många varnar för att detta innebär att en ny rustningsspiral kommer att startas, där Kina kan bli en av de viktigaste aktörerna.

Efter terrordåden den 11 september trodde många att USA:s regering skulle inse att mångmiljardsatsningen på ett tekniskt avancerat missilförsvar - en satsning som bushadministrationen redan för ett år sedan talade varmt för - var ett villospar.

Kritiker hade länge hävdad att ett aldrig så sofistikerat försvarssystem mot interkontinentala missiler inte skulle kunna skydda USA mot terrorattacker där förövarna använder sig av relativt enkla metoder att slå till mot det amerikanska samhället. När angriparna dessutom är beredda att offra sina egna liv kommer det att bli omöjligt att hitta militärtekniska lösningar på detta problem - i varje fall om man vill behålla ett öppet, demokratiskt samhälle och inte inför en polisstat där angiveri och rättslöshet råder.

Den närmaste tiden efter katastroferna i New York och Washington talades det heller inte så mycket om missilförsvaret (Missile Defence, MD). I senatens militärutskott beslutade man dock att godkänna ett förslag att anslå 8,3 miljarder dollar till MD. De demokratiska ledamöterna hade tidigare velat minska anslaget med över en miljard men avstod nu från detta. Den våg av nationell enighet som vällde fram över USA efter den 11 september tystade de oppositionella demokrater som tidigare låtit sin röst höras. Det blev alltmer politiskt inoportunt att ha en annan åsikt än presidenten, vars popularitetssiffror steg för varje dag.

Mot slutet av 2001 fick MD-satsningen rejäl fart. Den 3 december genomförde man ett framgångsrikt test över Stilla Havet, och 10 dagar senare meddelade president Bush att USA sagt upp ABM-avtalet med Ryssland. I snart 30 års tid hade detta avtal reglerat de båda staternas möjlighet att bygga upp egna försvar mot kärnva-

veckor...har nationens politik mot rymden ändrats från civil och kommersiell utforskning till något som domineras av krigare".

New York Times Magazine väckte stor uppmärksamhet då man i augusti 2001 publicerade artikeln "The Coming Space War" som riktade uppmärksamheten på denna strävan att utveckla militär överlägsenhet i rymden. Dessa synpunkter slog dock aldrig igenom i den allmänna debatten, och efter terrorattackerna verkade de vara bortglömda. Ett undantag var demokratiske senatören Robert C. Byrd som använde artikeln som utgångspunkt för ett tal i kongressen den 26 september. Han manade till försiktighet innan USA "rusar in i den skymningszon som kallas nationellt missilförsvar".

Senator Byrd hänvisade i sitt tal också till president Eisenhowers berömda ord om farorna med det "militär-industriella komplex" som etablerats i USA och menade att vi nu, 40 år senare, uppmanades "att investera många miljarder dollar för att uppnå militär överlägsenhet i en ny värld, där det för närvarande inte finns något hot, och genom detta äventyra nationens ekonomiska hälsa och skapa instabilitet och misstroende i andra nationers hjärtan".

Ett annat som brutit tystnaden om ett hotande rymdkrig är kongressledamoten Dennis Kucinich, även han demokrat. Kucinich motionerade den 2 oktober om att rymden ska bevaras för fredliga ändamål. Han kallar sitt lagförslag "Space Preservation Act of 2001". Förslaget innebär bl a ett permanent förbud för Förenta Staterna att placera vapen i rymden och ålägger presidenten "att vidta åtgärder för att anta och tillämpa ett världsomfattande avtal som bannlyser rymdbaserade vapen".

I februari 2002 hade 229 organisationer i USA och andra delar av världen uttryckt sitt stöd för Kucinichs motion. Bland dessa finns Global Network Against Weapons & Nuclear Power in Space (som även vårt eget Nätverk för Fred och Rättvisa är knutet till). I oktober 2002 anordnade detta

globala nätverk en internationell protestdag mot militariseringen av rymden. Manifestationer ägde rum vid MD-systemets högkvarter i Colorado Springs och på 114 andra platser (däribland Borås!) i 19 länder. En annan organisation är Citizens for Peace in Space, vars ledare Bill Sulzman är kritisk mot det sätt som USA:s rymdkommando beskriver hur man ska uppnå "global dominans". Man kan fråga sig "om färre än 5 procent av världens befolkning har rätt att härskas över de andra 95 procenten", menar han.

Dan Smith, f d arméöverste och forskare vid tankesmedjan Center for Defence Information i Washington, oroas över att "stridsutrymmet" kommer att utökas med rymden. En psykologisk tröskel kommer att passeras, anser han och påpekar att rymden hittills varit fri från vapen.

Dessa röster mot militariseringen av rymden utgör dock ännu så länge en svag kör. Den dominerande inställningen, livligt understödd av president Bush och en rad företag inom försvars- och rymdindustrin, tolkas så här av den pensionerade rymdkommandogeneralen Howell Estes: "Denna uppfattning att rymden kommer att förbli ett fredligt område...innebär absolut att vi sticker huvudet i sanden." Behovet att skydda handeln mot störningar av fiender ledde till att vi militariserade land, luft och hav, menar Estes och fortsätter: "Rymden kommer inte att bli annorlunda".

Och som ett eko från ett terrordrabat och omskakat USA, där administrationen alltmer tycks sätta sitt hopp till militära lösningar av sina problem, hör vi Howell Estes göra upp med myten om den fredliga människan: "Faktum är att människan är en krigisk varelse. Vi är inte särskilt fredliga i vårt agerande i världen oavsett om det är politiskt, ekonomiskt eller militärt. Och, tyvärr, detta är djurets natur (*the nature of the beast*) och vi kan bara inte vara naiva inför det."

Är det så här de flesta amerikaner känner inför framtiden? Jag hoppas inte det. Visionen om fredliga lösningar på världens problem måste leva vidare.

Åke Widfeldt

